

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УСРР 1927 р. – кодифікований законодавчий акт УСРР, затверджений ВУ ЦВК УСРР 08.06.1927 та введений у дію з 01.07.1927. Як складові КК 1927 включав загальносоюзні крим. закони. Так само, як і *КК 1922*, КК 1927 був побудований на принципах радянського соціалістичного права, класових засадах та посиленні репресивної функції радянської держави.

Структура КК 1927 включала Загал. та Особл. част. Загал. част. складалася з шести підрозд. (ст. ст. 1–53), в яких містились положення про: завдання КК (підрозд. 1), межі чинності (підрозд. 2), заг. принципи крим. політики УСРР (підрозд. 3), заходи соціал. оборони, що застосовувалися за КК 1927 (підрозд. 4), порядок застосування судово-виправних заходів соціал. оборони (підрозд. 5) та умовне засудження і умовно-дострокове звільнення (підрозд. 6).

При визначенні заг. поняття злочину КК 1927 врахував поняття, закріплене в КК 1922. За ст. 4 сусп. небезпечною (злочинною) дією визнавалася кожна дія або бездіяльність, що загрожувала радянському ладові або порушувала правовий порядок, встановлений владою робітників і селян на перехідний до комуністичного ладу період часу.

Так само, як і в КК 1922, у КК 1927 закріплювалось його застосування за аналогією. Передбачалося, що, призначаючи заходи соціал. оборони, суд, керуючись соціалістичною правосвідомістю, мав діяти на точній підставі окремих статей Загал. та Особл. частин цього Кодексу. Якщо тієї чи іншої сусп. небезпечної дії безпосередньо не було передбачено в цьому Кодексі, то підстави і межі відповідальності за неї, а також заходи соціал. оборони визначалися за аналогією з тими статтями Кодексу, в яких були передбачені злочини, найбільш схожі за важливістю й характером (ст. 7).

У ст. 8 КК 1927 закріплювалася класифікація злочинів (вказувалося, що передбачені КК злочини поділяються на: 1) спрямовані проти основ радянського ладу, встановленого в СРСР владою робітників і селян, і тому визнані

найнебезпечнішими; 2) усі інші злочини. Окремо у цій статті вказувалось, що за злочини першої категорії Кодекс встановлює межу, нижче якої суд не має права призначити заходи соціал. оборони, а за всі інші злочини Кодекс встановлює тільки вищу межу заходів соціал. оборони.

У Загал. част. КК 1927 окремо визначалось, що до осіб, які вчинили сусп.-небезпечні дії або які були небезпечними через свій зв'язок зі злочинним оточенням чи у зв'язку зі своєю минулою злочинною діяльністю (ст. 33), застосовувалися заходи соціал. оборони: судово-виправні, мед., або мед.-пед. (ст. 5). Тобто на відміну від КК 1922, у КК 1927 розмежовувались особи, які вчинили сусп. небезпечні дії, а також особи, які були небезпечними через свій зв'язок зі злочинним оточенням та особи, які були небезпечними у зв'язку зі своєю минулою злочинною діяльністю. У ст. 6 визначалась мета заходів соціал. оборони (без вказівки на їх конкретний вид): 1) заг. запобігання злочинам; 2) позбавлення можливості осіб, які вчинили сусп. небезпечні дії, вчиняти нові злочини; 3) пристосування осіб, які вчинили сусп. небезпечні дії, до умов вільного співжиття трудящих. Разом із цим наголошувалось, що такі заходи не можуть мати за мету заподіяння фізичного страждання або приниження людської гідності і не мають своїм завданням відплату і кару (ст. 6).

Окрема увага приділялась видам і особливостям застосування судово-виправних заходів соціал. оборони (ст. ст. 9–12, 19, 21, 22). Видами таких заходів визнавалися: оголошення ворогом трудящих з позбавленням громадянства УРСР і тим самим громадянства СРСР і з вигнанням за межі СРСР назавжди; позбавлення волі у виправно-трудовах таборах у далеких місцевостях СРСР; позбавлення волі в заг. місцях ув'язнення; виправно-трудова робота без позбавлення волі; обмеження прав; видалення за межі СРСР на строк; видалення за межі УРСР або за межі окремої місцевості з оселенням у тих чи інших місцевостях або без такого оселення, із заборонаю проживати в тих чи інших місцевостях або без такої заборони; звільнення з посади із заборонаю

займати ту чи іншу посаду або без такої заборони; заборона тієї чи іншої діяльності або промислу; громадська догана; конфіскація майна; штраф; пересорога (ст. 21).

Мед. заходами соціал. оборони визнавались: примусове лікування; поміщення до мед.-ізоляційних установ (ст. 23). Мед.-пед. заходи соціал. оборони визначались у КК 1927 як: настановлення опіки; віддання неповнолітніх на піклування батькам, родичам або іншим особам, а також установам і організаціям; поміщення до спец. закладів (ст. 24).

Крім цього, у Загал. част. передбачались положення про замах на злочин (ст. 16), готування до злочину (ч. 1 ст. 18), застосування заходів соціал. оборони за замах на злочин та готування до злочину (ч. 2 ст. 18), застосування цих заходів до окремих видів співучасників злочину (ці види КК 1927 визначав як «підмовник», «виконавець», «помагач») (ст. 19), зміст цих видів співучасників та застосування заходів соціал. оборони за недонесення про вчинений або підготовлюваний злочин (ст. 20).

Особл. част. КК 1927 складалась із розд., окремі з яких містили підрозд. Назви розд. відповідали найменуванням відповідних груп злочинів і так само, як і глави (підрозд. у межах глав) Особл. част. КК 1922, були побудовані залежно від родового (видового) об'єкта злочину (зокрема, контрреволюційні злочини (розд. I); злочини проти порядку управління (розд. II), що поділялись на особливо для СРСР небезпечні злочини проти порядку управління (підрозд. А) та інші злочини проти порядку управління (підрозд. Б); урядові (служб.) злочини (розд. III); злочини, пов'язані з порушенням правил про відокремлення церкви від держави (розд. IV); господарські злочини (розд. V); злочини проти життя, здоров'я, волі і гідності особи (розд. VI); майнові злочини (розд. VII) та ін.).

П. С. Берзін